

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 468/2019-35

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. júla 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Ľubomírom Hnátom, advokátska kancelária, Guothova 20, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava II, odboru kriminálnej polície, oddelenia ekonomickej kriminality v konaní vedenom pod ČVS: OÚV-329/51-02-04/98 a postupom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky po rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. II. ÚS 772/2015-32 z 15. júna 2016 takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti [REDACTED] **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. mája 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo vnútra“) a Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava II, odboru kriminálnej polície, oddelenia ekonomickej kriminality (ďalej len „okresné riaditeľstvo“) v konaní vedenom pod ČVS: OÚV-329/51-02-04/98 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je trestne stíhaný vyšetrovateľom okresného riaditeľstva v konaní vedenom pod ČVS: OÚV-329/51-02-04/98 pre spáchanie trestného činu podvodu spolupáchatelstvom podľa § 9 ods. 2 a § 250 ods. 1 a ods. 3 písm. b) zákona č. 140/1961Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov.

2.1 K porušeniu sťažovateľových práv došlo podľa neho okrem iného najmä tým, že ministerstvo vnútra a vyšetrovateľ okresného riaditeľstva nekoná v jeho trestnej veci (ktorá začala už v roku 1998) v súlade s § 2 ods. 7 a 10 Trestného poriadku, ako aj čl. 46 ods. 2 a čl. 48 ods. 2 ústavy, t. j. už 21 rokov porušuje ním označené práva a dosiaľ proti nemu nebola podaná obžaloba.

2.2 Sťažovateľ tiež konštatoval, že v záujme ochrany jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov 22. júla 2015 odoslal ústavnému súdu svoju sťažnosť, o ktorej ústavný súd rozhodol svojím nálezom č. k. II. ÚS 772/2015-32 z 15. júna 2016 (ďalej len „nález z 15. júna 2016“), v ktorom vyslovil, že v napadnutom konaní došlo k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal okresnému riaditeľstvu, aby sa v konaní vedenom pod ČVS: OÚV 329/51-02-04/98 konalo bez zbytočných prieťahov a priznal mu primerané finančné zadostučinenie v sume 3 000 €, ako aj náhradu trov konania.

2.3 Okresné riaditeľstvo ku dňu podania ústavnej sťažnosti (17. mája 2019), t. j. takmer tri roky od vydania nález z 15. júna 2016, v predmetnej veci podľa sťažovateľa neurobil ani jeden procesný úkon, preto je sťažovateľ nútený domáhať sa ochrany ním označených práv. Predmetná vec nie je podľa sťažovateľa skutkovo ani právne zložitá, no ani po 21 rokoch v nej nebola podaná obžaloba, hoci tomu nemala brániť žiadna zákonná preukážka.

2.4 Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd rozhodol, že jeho základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom ministerstva vnútra a okresného riaditeľstva Policajného zboru v konaní pod ČVS: OÚV-329/51-02-04/98 porušené boli, ďalej aby prikázal ministerstvu vnútra a okresnému riaditeľstvu v tomto konaní konať bez zbytočných prietáhov, zaviazal ministerstvo vnútra a okresné riaditeľstvo zaplatiť mu primerané finančné zadostučinenie v sume 7000 €, ako aj trovy konania v sume 346,26 €.

3. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 468/2019-9 z 26. novembra 2019 ústavnú sťažnosť sťažovateľa podľa § 56 ods. 5 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného riaditeľstva v napadnutom konaní po rozhodnutí nálezom z 15. júna 2016 prijal na ďalšie konanie a vo zvyšnej časti ju odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

II.

Vyjadrenie okresného riaditeľstva a replika sťažovateľa

4. Okresné riaditeľstvo na výzvu ústavného súdu z 8. januára 2019 odpovedal listom č. ORPZ-BAII-OKP3-7/2020 z 24. januára 2020 (doručeným 9. januára 2020), v ktorom okrem stanoviska k ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavnému súdu oznámil, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania.

4.1 Vo svojom stanovisku okresné riaditeľstvo uviedlo, že napadnuté konanie pred ním trvalo od 14. apríla 1998 do 1. decembra 2017, keď bol spis v predmetnej veci

spolu s návrhom na podanie obžaloby podľa § 209 ods. 1 Trestného poriadku zaslaný Okresnej prokuratúre Bratislava II (ďalej len „okresná prokuratúra“). Za jeden z hlavných dôvodov dĺžky trvania prípravného konania v tejto veci okresné riaditeľstvo považovalo časté zmeny svojich vyšetrovateľov, ktorým bola vec pridelená, ktorí si následne museli rozsiahly spisový materiál podrobne naštudovať.

4.2 Po vydaní nálezu z 15. júna 2016 podľa okresného riaditeľstva došlo k zintenzívneniu jeho postupu, výsledkom čoho došlo už 1. decembra 2017 k spracovaniu návrhu na podanie obžaloby, z čoho vyplýva, že vyšetrovanie predmetnej veci bolo skončené pred viac ako dvomi rokmi. Dozorujúci prokurátor okresnej prokuratúry predložený návrh vyšetrovateľa okresného riaditeľstva akceptoval a 19. novembra 2019 na príslušnom Okresnom súde Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) podal obžalobu. Okresné riaditeľstvo následne uviedlo popis procesných úkonov vykonaných v predmetnej veci v období po vydaní nálezu z 15. júna 2016.

4.3 Vo svojej argumentácii okresné riaditeľstvo následne poukázalo na skutočnosť, že po vykonaní výsluchu spoločného zástupcu poškodených 9. júna 2017 okrem „*finálnych úkonov*“ podľa § 208 ods. 1 Trestného poriadku bolo potrebné realizovať už len procesné úkony súvisiace s ustanovením opatrovníka poškodeným. K priedňahom v tejto veci došlo podľa okresného riaditeľstva práve v súvislosti s realizáciou procesných úkonov súvisiacich s ustanovením a výsluchom opatrovníka (obdobie od 2. augusta 2016 do 1. júna 2017), avšak bez zavinenia zo strany okresného riaditeľstva, ktoré objektívne nemalo možnosť predpokladať ani ovplyvniť správanie prvého ustanoveného opatrovníka, ktorý mu neposkytol opakovane súčinnosť pri realizácii jeho výsluchu, v dôsledku čoho musel byť napokon v predmetnom konaní ustanovený nový opatrovník. Ďalej okresné riaditeľstvo poukázalo na skutočnosť, že všetky procesné úkony muselo realizovať po zákonom (písomnom) vyrozumení obvinených a obhajcov (prostredníctvom pošty), preto boli všetky úkony plánované v riadnom predstihu – približne mesiac pred úkonom.

4.4 Podľa okresného riaditeľstva z priebehu napadnutého konania v období po vydaní nálezu z 15. júna 2016 je zjavné, že procesné úkony boli v rámci prípravného konania realizované plynule bez subjektívnych priedňahov a predĺženie tohto konania bolo zapríčinené faktormi, ktoré nie sú ním zavinené.

4.5 V závere okresné riaditeľstvo uviedlo, že nie je právnickou osobou a od 1. januára 2013 podľa § 21 ods. 13 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení prešli práva a povinnosti rozpočtovej organizácie Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Bratislave, pod ktorého subjektivitu patrilo pôvodne i okresné riaditeľstvo, na jej zriaďovateľa ministerstvo vnútra.

5. Ústavný súd zaslal vyjadrenie okresného riaditeľstva právnenému zástupcovi sťažovateľa. Sťažovateľ prostredníctvom právneho zástupcu vo svojej odpovedi zo 6. februára 2020 oznámil, že trvá na podanej ústavnej sťažnosti a zároveň súhlasí s upustením od konania verejného ústneho pojednávania v tejto veci.

6. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

K obsahu súdneho spisu okresného súdu v napadnutom konaní

7. Z obsahu ústavnej sťažnosti a predloženého vyšetrovacieho spisu okresného riaditeľstva ČVS: OÚV-329/51-02-04/98 ústavný súd zistil nasledujúci priebeh a stav napadnutého konania v období po vydaní nález z 15. júna 2016.

7.1 Vyšetrovateľ okresného riaditeľstva 2. augusta 2016 nariadil výsluch opatrovníčky po telefonickej dohode s ňou na 20. september 2016, ktorý bol v deň nariadeného výsluchu zrušený z dôvodu jej ospravedlnenia z dôvodu pracovnej zaťažnosti. Následne bolo 13. októbra 2016 vyšetrovateľom okresného riaditeľstva zaslané opatrovníčke predvolanie na nariadený výsluch 15. novembra 2016, ktorý bol zrušený pre jej neúčasť, ktorú neospravedlnila. Z týchto dôvodov OR PZ 24. januára 2017 podalo okresnej prokuratúre podnet na podanie návrhu podľa § 48 ods. 3 Trestného poriadku na ustanovenie opatrovníka pre poškodených. Okresné riaditeľstvo právnych zástupcov obvinených podaním z 13. januára 2017 upovedomilo o naplánovanom výsluchu svedka, ktorý sa uskutočnil 18. februára 2017. V ten istý deň vykonalo lustráciu osoby sťažovateľa

a ďalších obvinených v Ústrednej evidencii väzňov Generálne riaditeľstvo zboru väzenskej a justičnej stráže, ako aj z Ústrednej evidencie priestupkov ministerstva vnútra.

7.2 Okresný súd vyhovel uznesením z 18. marca 2017 návrhu prokurátora okresnej prokuratúry podanému na základe podnetu okresného riaditeľstva z 2. marca 2016 a na výkon práv 78 poškodených v tejto veci im ustanovil spoločného zástupcu s odôvodnením, že výkonom ich práv by mohol byť ohrozený účel a rýchly priebeh trestného stíhania. Okresný súd uznesením z 18. marca 2017 ďalším zomrelým šiestim poškodeným na výkon ich práv ustanovil v trestnom konaní opatrovníka.

7.3 Okresné riaditeľstvo 5. apríla 2017 vykonalo úkony súvisiace s predvolaním svedka na 5. máj 2017, pričom v deň predvolania ustanovená zástupkyňa poškodených ospravedlnila svoju neúčast' na výsluchu z dôvodu absolvovania bližšie neuvedeného operačného zákroku v zdravotníckom zariadení. Následne 9. mája 2017 boli zo strany okresného riaditeľstva vykonané úkony súvisiace s nariadením výsluchu uvedeného svedka na 9. jún 2017, ktorý aj bol v danom termíne uskutočnený. Na základe pokynu z 19. júna 2017 bol nariadený výsluch nového opatrovníka, ktorý sa uskutočnil 18. júla 2017. Okresné riaditeľstvo vykonalo 24. októbra 2017 úkony súvisiace s upovedomením obvinených a ich obhajcov o vykonaní úkonov podľa § 208 ods. 1 Trestného poriadku. Následne boli v napadnutom konaní vykonané potrebné lustrácie osôb a v období od 21. novembra 2017 do 23. novembra 2017 boli so všetkými stranami konania vykonané úkony podľa § 208 ods. 1 Trestného poriadku. Vyšetrovateľ okresného riaditeľstva 1. decembra 2017 spracoval návrh na podanie obžaloby (doručený okresnej prokuratúre 6. decembra 2017). Dozorujúci prokurátor návrh vyšetrovateľa okresného riaditeľstva na podanie obžaloby akceptoval a 19. novembra 2019 na príslušnom okresnom súde podal obžalobu.

IV.

Právomoc ústavného súdu a východiská v judikatúre ústavného súdu

8. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o s'ťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy,

ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou okrem iného domáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

10. Sťažovateľ zároveň namietal aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

11. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

12. Podľa § 2 ods. 10 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok účinného od 1. januára 2006 (ďalej len „Trestný poriadok“) orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol náležite zistený skutkový stav veci, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. S rovnakou starostlivosťou objasňujú okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech, a v oboch smeroch vykonávajú dôkazy, nečakajúc na návrh strán.

IV.

Záverý ústavného súdu týkajúce sa otázky porušenia sťažovateľových práv

13. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) a judikatúrou ESLP zohľadňuje tri základné kritériá,

ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESĽP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

14. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetom posúdenia je trestné stíhanie (vyšetrovanie skutku podozrenia zo spáchania trestného činu podvodu), ktoré začal vyšetrovateľ okresného riaditeľstva, pričom obvinenie bolo sťažovateľovi vznesené 9. apríla 1998. Ústavný súd už v náleze z 15. júna 2016 poukázal na značnú zložitosť predmetnej veci, v ktorej vystupovalo viacero obvinených a predovšetkým vysoký počet osôb na strane poškodených, ako aj rozširovania tohto počtu z dôvodu úmrtia viacerých poškodených a s tým spojeného prechodu práv na viacerých pozostalých. Zložitosť veci má následne vplyv aj na potrebu zabezpečenia rozsiahleho počtu listinných dôkazov a taktiež kladie nároky na zabezpečenie väčšieho časového priestoru potrebného pri realizácii jednotlivých procesných úkonov, ktorých uskutočnenie je nevyhnutné pred skončením prípravného konania.

14.1 Pokiaľ ide o význam veci pre sťažovateľa, vo všeobecnosti platí, že doba trestného konania sa posudzuje prísnejšie než doba konania v občianskoprávných veciach, a to vzhľadom na dôsledky trestného konania pre obvineného [obmedzenie práv a slobôd, vplyv na povesť, postavenie v zamestnaní a pod. (napr. rozsudok ESĽP vo veci Bagetta v. Taliansko z 25. 6. 1987)].

15. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa v napadnutom konaní, ústavný súd nezistil také skutočnosti, ktoré by v súvislosti s predĺžením priebehu napadnutého konania bolo potrebné pripísať na ťarchu sťažovateľa.

16. Ústavný súd napokon hodnotil postup okresného riaditeľstva v napadnutom konaní v období po vydaní nálezu z 15. júna 2016.

16.1 V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na stanovisko okresného riaditeľstva, v ktorom poukázalo na skutočnosť, že predmetné konanie sa predĺžilo v dôsledku neočakávaných problémov vzniknutých v súvislosti s potrebou ustanovenia a vypočutia

opatrovníka poškodených v predmetnom konaní. Podľa zistenia ústavného súdu vyšetrovateľ okresného riaditeľstva sa aj v tomto období cielene snažil o zabezpečenie súčinnosti ustanoveného opatrovníka a následne po dvoch zrušených nariadených výsluchoch z dôvodov na strane opatrovníka vykonal procesné úkony smerujúce k ustanoveniu nového opatrovníka a jeho výsluchu. Až po vykonaní týchto procesných úkonov mohol vyšetrovateľ vykonať ďalšie procesné úkony súvisiace so skončením vyšetrovania, ktorými umožnil obvineným, obhajcom, splnomocnencovi poškodených, ako aj ich opatrovníkovi uskutočniť ich práva vyplývajúce z § 208 Trestného poriadku. Následne po ich vykonaní a skončení vyšetrovania 1. decembra 2017 spis v predmetnej veci spolu s vypracovaným návrhom na podanie obžaloby postúpil okresnej prokuratúre, ktorá 19. novembra 2019 na príslušnom súde podala v predmetnej veci obžalobu.

16.2 Postup okresného riaditeľstva počas obdobia trvajúceho od vydania nálezu z 15. júna 2016 do 1. decembra 2017, t. j. približne 1 rok a 6 mesiacov, podľa názoru ústavného súdu s prihliadnutím na faktickú zložitosť tejto veci nebol poznačený takými nedostatkami, ktoré by signalizovali možnosť porušenia sťažovateľom označených práv.

16.3 Navyše, ústavný súd považuje za potrebné poukázať aj na to, že v čase podania ústavnej sťažnosti 22. mája 2019 sa už predmetná vec nenachádzala na okresnom riaditeľstve, ale na okresnej prokuratúre, ktorej postup v napadnutom konaní sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom v ústavnej sťažnosti vôbec nenamietal. Predmetné prípravné konanie pred okresným riaditeľstvom trvalo síce celkovo viac ako 19 rokov (od 9. apríla 1998 do 1. decembra 2017), avšak ústavný súd vzal v tomto prípade do úvahy, že porušenie sťažovateľových práv postupom okresného riaditeľstva bolo vyslovené už nálezom ústavného súdu z 15. júna 2016, ďalej prihliadol na to, že okresné riaditeľstvo je len jedným z orgánov činných v trestnom konaní, ktoré sú zúčastnené na realizácii úkonov v rámci prípravného konania, ako aj na skutočnosť, že sťažovateľ námietky proti postupu okresnej prokuratúry v predmetnom konaní neuplatnil. Z priebehu napadnutého konania je zjavné, že k jeho predĺženiu došlo až po doručení spisu v predmetnej veci okresnej prokuratúre, ústavný súd však bol v tomto prípade viazaný pri svojom rozhodovaní rozsahom a obsahom argumentácie predloženej sťažovateľom, ako aj ním špecifikovaným petitom.

17. Na základe uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného riaditeľstva v napadnutom konaní, po náleze ústavného súdu z 15. júna 2016, k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nedošlo.

IV.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

18. Pokiaľ ide o návrh sťažovateľa prikázať okresnému riaditeľstvu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov a priznať mu primerané zadosťučinenie a úhradu trov konania, ústavný súd uvádza, že tieto výroky sú viazané na vyhovie v veci samej (vyslovenie porušenia základného práva alebo slobody – čl. 127 ods. 2 a 3 ústavy). Keďže ústavný súd vyslovil, že v ústavnej sťažnosti označené práva sťažovateľa porušené neboli, jeho uvedenými návrhmi sa pri svojom rozhodovaní už nezaoberal.

19. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. júla 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu